

19. Восстановление мышечного гликогена. Питательные вещества для мышц. / Режим доступа к ресурсу <http://meduniver.com/Medical/Physiology/1411.html> МедУнивер.

20. Золотаревская Д. Влияние вязкоупругих свойств почвы и сил трения на тяговые свойства и уплотняющее воздействие колесных тракторов на почву / Д. Золотаревская // Тракторы и сельскохозяйственные машины. – 1991. – №3. – С. 13–17.

Рецензент д.т.н., проф. В.А. Войтов

УДК 674.023

© Б.Ф. Пасаман, к.т.н., Ю.Л. Гунько, к.т.н.
Луцький національний технічний університет

РАЦІОНАЛЬНІ ПАРАМЕТРИ ДИСКОВИХ РОБОЧИХ ОРГАНІВ РУБАЛЬНИХ МАШИН

У статті розглянуті теоретичні обґрунтування впливу конструктивних параметрів робочих органів дискових рубальних машин на якісні показники отримуваної тріски.

РУБАЛЬНА МАШИНА, ТРІСКА, НІЖ, ДИСК, КУТ РІЗАННЯ

Постановка проблеми. Використання деревних відходів під-час проведення лісозаготівельних робіт дозволяє підвищити ефективність вирішення питання енергозбереження та виробництва вторинних матеріалів для деревообробної промисловості. В результаті переробки деревних залишків отримується тріска – подрібнена деревина.

Тріска є цінною сировиною, яка широко використовується у різних побутових і виробничих сферах діяльності. Тріска застосовується у якості основної сировини у целюлозно-паперовій промисловості, у виробництві деревно-стружкових плит, у якості біопалива, у гідролізованому виробництві.

Для того, щоб забезпечити вимоги конкурентноспроможності продукції, що виробляється, характеристики тріски повинні відповідати вимогам споживачів.

Основними вимогами серед усіх є вимоги до форми та розмірів тріски, що виробляється в результаті взаємодії лісоматеріалів із робочими органами рубальних машин.

Тріска, яка отримується на рубальних машинах, в основному є неоднорідною. Така тріска, як правило, містить велику фракцію (товщиною до 15 мм і довжиною до 100 мм), товсту фракцію (товщиною

7-10 мм – 10...30 % , в основному сучки), кондиційну фракцію, тирсову фракцію (подрібнена деревина, частки кори, мінеральні домішки – 2...5%).

Тому необхідно проводити аналіз взаємодії різних конструкцій робочих органів рубальних машин з лісоматеріалами, що подрібнюються, для досягнення більш якісних показників продукції переробки – тріски.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження робочих органів рубальних машин присвячені роботи Н.М. Вальщикова [1], С.Б. Васильєва та Г.Н. Колесникова [2], Ю.В. Рубцова [3] та ряду інших. Результати цих досліджень є дуже важливими для вирішення задачі забезпечення ефективної роботи рубальних машин. Поряд з цим, специфіка процесу отримання тріски на основі операцій різання деревини із застосуванням нових конструктивних рішень робочих органів рубальних машин потребує подальшого вивчення питання раціональних параметрів робочих органів рубальних машин.

Метою дослідження є визначення раціональних параметрів дискових робочих органів рубальних машин, які забезпечують підвищення показника виходу кондиційної тріски.

Результати дослідження. Серед рубальних машин одними з найпоширеніших є дискові рубальні машини, робочий орган яких (рис.1) складається з ножового диска 3 з ножами 4, завантажувального патрона 2, а також приводного механізму. Нерухомий ніж закріплюється до кожуха машини.

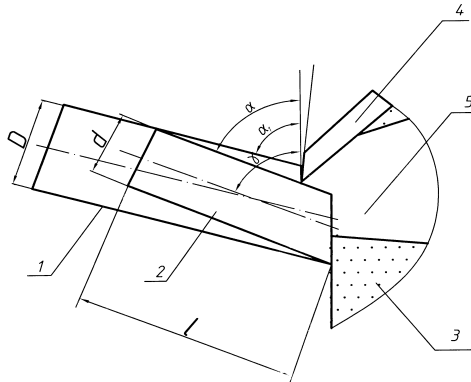

Рис. 1 – Схема ріжучого робочого органа рубальної машини:
1 – завантажувальний патрон, 2 – деревина, 3 – диск, 4 – ніж,
5 – щілина

Деревина 2 по завантажувальному патрону 1 прямує в зону рубки і спирається на протирізальну пластину. При обертанні диска 3

ножі 4 відрізають з деревини її частинки, які відколюються і пройшовши через щілину 5, вдаряються об стінку кожуха, утворюючи тріску. Завдяки розміщенню на ножовому диску лопаток утворена тріска викидається (в цьому процесі бере участь відцентрова сила) через тріскопровід.

В основі процесу роботи рубальних машин лежить операція рубання деревини у торцево-поздовжньо-поперечному напрямку. Вид дії робочого органа машини на матеріал, що подрібнюється: удар–стик–різання–зсув [4].

Важливим параметром дискового ножового робочого органа є кут різання. Якщо зменшити кут різання γ до 16° , то удар по деревині буде «косим» і сам удар буде ефективнішим, оскільки на відміну від прямого удару, діє і поздовж (на розтяг і розрив) і поперек (на злам та згин) деревних волокон. Тому енергозатрати на процес різання зменшаться.

За схемою, наведеною на рис.1, можна також визначити залежність між розмірами діаметрів завантажувального патрона D , діаметром деревини, що подрібнюється d , довжиною подрібнюваної деревини l та кутом встановлення завантажувального патрона α_1 :

$$\alpha_1 = \alpha - \arctg \frac{D-d}{l} .$$

Аналіз результатів розрахунків за даною формулою показав [2], що чим ближче значення $\frac{D-d}{l}$ до нуля, тим менша форма частинок тріски відрізняється від стандартної.

На ефективність роботи дискового робочого органа також впливають конструктивні розміри ножового диска, які слід вибирати з умов розміщення ріжучих ножів і створення необхідного моменту.

Дуже важливою задачею при розробці конструкцій дискових ножових робочих органів є також виконання розрахунку на міцність матеріалу диска із врахуванням того, що за великих швидкостей обертання у матеріалі диска виникають напруження від центробіжних сил інерції.

Напруження від центробіжних сил інерції у диску, що обертається, за енергетичною теорією і теорією найбільших тангенціальних напружень визначається за формулою:

$$\sigma_i = \frac{\gamma \cdot v^2}{8g} \cdot (3 + \mu) \cdot \left[2 + \left(1 - \frac{1 + 3\mu}{3 + \mu} \right) \cdot a^2 \right],$$

де γ – питома вага матеріалу, Н/м³; μ – коефіцієнт Пуассона; $a = d/D$ – відношення отвору під вал до зовнішнього діаметра диска; v – колова швидкість на ободі диска, м/с.

На основі розрахунків на міцність, що проводились за допомогою програми, розробленої у середовищі Mathcad, з урахуванням різних режимів роботи дискового робочого органа, було розроблено конструкцію диска ріжучого робочого органа (рис.2).

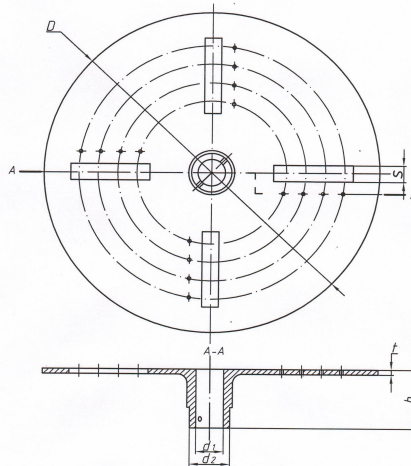

Рис. 2. Схема диска ріжучого робочого органа

Рациональні конструктивні розміри диска наступні: $D=1250$ мм; $S=64$ мм; $t=20$ мм; $b=240$ мм; $d_1=104$ мм; ; $d_2=152$ мм.

Ножами, які використовуються у рубальних машинах можливо сформувати товщину і довжину елемента тріски, але вони не можуть забезпечити постійну ширину тріски .

З метою отримання однорідної фракції із забезпеченням також і необхідної ширини тріски на диск рубальної машини доцільно встановити ножі з розділювальними різцями [5]. Ніж на передній грані має клиноподібні розділювальні різці, а відстань між лезами розділювальних різців пропорційна ширині тріски, що отримується.

Висновок. На основі аналізу процесу подрібнення деревини дисковими робочими органами рубальних машин сформовані пропозиції щодо впровадження конструктивних рішень, направлених на підвищення ефективності роботи рубальних машин та отримання більш якісної продукції – тріски.

Література

1. Вальщиков Н.М., Лицман Э.П. Рубительные машины: монография // М: Лесная промышленность. 1980. – 96 с.
2. Васильев С.Б. Влияние изменения длины баланса, измельчаемого в дисковой рубительной машине, на размеры частиц древесной щепы / С.Б. Васильев, Л.А. Девятникова, Г.Н. Колесников // Политематический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета (Научный журнал КубГАУ)– Краснодар: КубГАУ, 2012. – №07(081). С. 766 – 775.
3. Рубцов Ю.В., Коннова Г.В., Рудько С.В. Технологии переработки низкокачественной древесины на щепу рубительными машинами в США и России // Ученые записки Комсомольского–на–Амуре государственного технического университета. Т.1.-2011. №8. с.108–114.
4. Ивановский Е.Г. Резание древесины – М.:Лесная промышленность, 1974. – 200с.
5. Патент РФ № 2192349 Рубительные машины. Б.Я. Мокрицкий, Ю.В. Рубцов, В.А. Соловьев. / Оpubл. 10.11.2002. Бюл. № 31.

Рецензент д.т.н., проф. М.П. Ярошевич

УДК: 631.171

© С.О. Поляшенко, к.т.н.

Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка

О.А. Роляк, к.т.н.

Подільський державний аграрно-технічний університет

Ю.О. Цикалюк, к.т.н.

Мирогощанський аграрний коледж

ПІДВИЩЕННЯ ПАЛИВНОЇ ЕКОНОМІЧНОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ДИЗЕЛІВ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛІВ ТИПУ 6510 ЗА РАХУНОК ПОЛІПШЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ПОВІТРОПОСТАЧАННЯ

Розглянуті актуальні питання поліпшення паливно-екологічних характеристик ДВЗ та впровадження заходів, направлених на запобігання шкідливого впливу відпрацьованих газів на навколишнє середовище.